

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет грецької філології та перекладу

Факультет іноземних мов

Кафедра слов'янської філології та перекладу

Кафедра англійської філології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання

Вченої ради факультету грецької
філології та перекладу

22.06.2021 №11

ПРОГРАМА

кваліфікаційного екзамену

з практичного курсу другої іноземної мови (англійська) і
теорії та практики творчого письма та художнього перекладу

напрямок підготовки

03 Гуманітарні науки

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність

035 Філологія

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація 035.034 Слов'янські мови та літератури (переклад включно) перша-російська

(назва спеціалізації)

освітньо-професійна програма Філологія. Мова та література (російська)

(назва програми)

факультет

грецької філології та перекладу

(назва факультету)

Маріуполь – 2021

Програма кваліфікаційного екзамену для студентів ОС «Магістр» спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.034 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – російська ОП «Філологія. Мова та література (російська)»

Укладачі:

Звиняцьковський В.Я., д.філол.н, професор кафедри слов'янської філології та перекладу, гарант ОП

Педченко О.В., к.філол.н., зав. кафедри слов'янської філології та перекладу
Федорова Ю.Г., к.філол.н., доцент, зав. кафедри англійської філології.

Схвалено кафедрою слов'янської філології та перекладу МДУ

Протокол № 14 від «15» червня 2021 р.

Затверджено на засіданні Вченої ради ФГФП

Протокол № 11 від «22» червня 2021 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Кваліфікаційний екзамен є важливим етапом перевірки та оцінки ступеня підготовки у ЗВО філолога та становить особливу комплексну форму контролю, що у найбільш повному і чіткому вигляді характеризує досягнутий освітньо-кваліфікаційний рівень студента.

Програму державного екзамену побудовано відповідно до вимог обов'язкового мінімуму змісту та рівня підготовки магістра за спеціальністю 035 Філологія державних освітніх стандартів вищої освіти в Україні у межах освітньої програми «Філологія. Мова та література (російська)».

Мета іспиту: визначити рівень сформованості базових компетентностей та оволодіння результатами навчання випускниками за освітньою програмою «Філологія. Мова і література (російська)»

Завдання іспиту:

- з'ясувати сформованість компетенцій

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.	
Загальні компетентності	1) Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 2) Здатність бути критичним і самокритичним. 3) Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. 4) Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. 5) Здатність працювати в команді та автономно. 6) Здатність спілкуватися іноземною мовою. 7) Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 8) Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	КЗ-1 КЗ-2 КЗ-3 КЗ-4 КЗ-5 КЗ-6 КЗ-7 КЗ-8
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	6) Здатність застосовувати поглиблені знання з сучасного літературознавства та мовознавства для вирішення професійних завдань. 8) Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів державної, російської та англійської мов для досягнення запланованого прагматичного результату. 12) Здатність до перекладацької та літературно-критичної діяльності.	КП-6 КП-8 КП-12

- перевірити досягнення таких навчальних результатів

Результати навчання	Шифр результату навчання
1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.	РН 1 РН 2

2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.	PH 9
9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти філології.	PH 10
10. Збирати систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати художні тексти.	PH 12
12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.	PH 13
13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та їх обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.	PH 14
14. Створювати, аналізувати й редагувати літературознавчі, мовознавчі та художньо-публіцистичні тексти.	PH 16
16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з філології для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.	PH20
20) Здійснювати переклад та літературно-критичний аналіз художніх текстів.	

Відповідь студента-випускника на питання екзаменаційного білета є підтвердженням в тій чи іншій мірі корегуванням у визначенні кінцевої оцінки успішності оволодіння ним фахом.

Екзаменаційний білет складається з п'яти питань, з яких три - питання з курсів «Практика мовної комунікації другої іноземної мови (англійська)», «Практичний курс другої іноземної мови (англійська)», і два – питання з курсу «Теорія та практика творчого письма та художнього перекладу».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Практичний курс другої іноземної мови (англійська)

1. Лексико-граматичний тест

Лексико-семантичний тест є комплекс завдань із множинним вибором відповідей, метою якого є перевірка знань з лексики та граматики англійської мови. Загальна кількість завдань тесту складає 20.

2. Реферування україномовної статті англійською мовою.

Завдання спрямовано на виявлення рівня сформованості комунікативної компетенції випускників ОС магістра і забезпечує перевірку вміння студентів реферувати україномовні статті англійською мовою, слідуючи правилам та демонструючи знання лексики а також вміння донести проблему, яка висвітлюється у статті та висловити власну думку щодо її проблематики. Темі статей для реферування є різноманітними за змістом, висвітлюють актуальні проблеми економічного, політичного, соціально-культурного життя України та інших країн світу.

3. Усне повідомлення за комунікативною ситуацією.

Студентам пропонуються комунікативні ситуації за такими блоками: A Professional Teacher, Social Security and Human Rights in English-Speaking Countries and Ukraine, Fashion in Clothes, Life in a High-tech world, Issues of War and Peace. В процесі співбесіди з екзаменаторами студенти повинні вміти представити різноманітні точки зору на задану проблему, визначити своє ставлення та вміти швидко реагувати на питання екзаменаторів, чітко, логічно, послідовно висловлюватися на складні теми, демонструвати свідоме володіння граматичним матеріалом тощо.

Зразок тесту із множинним вибором відповідей

1. Lance is _____ knowledgeable on this subject.
 - a) smartly
 - b) powerfully
 - c) firmly
 - d) highly
2. I need a good explanation of all the costs _____ in buying a new car.
 - a) affected
 - b) involved
 - c) concerned
 - d) implied
3. There was a _____ debate about the Middle East, then they moved to a vote.
 - a) lively

- b) flexible
 - c) main
 - d) nimble
4. The doctor told him to lose weight quickly or pay the _____ later in life.
- a) fee
 - b) fine
 - c) price
 - d) cost
5. Jet lag causes problems with our _____ clock.
- a) biological
 - b) botanical
 - c) natural
 - d) rhythmical

Орієнтовна структура реферування статті **General structure of rendering**

1. Title
2. Author
3. Source of publishing/issuing
4. Range of readers it is addressed to
5. Key note
6. Structure
7. The beginning of the article
8. The body of the article
9. The conclusion the author makes
10. Expressing own opinion concerning the problem presented in the article

Орієнтовні теми статей для реферування **Relevant titles of Articles for rendering**

(Теми статей для реферування співпадають з загальними темами практики усної і письмової мови, які вивчаються за курсом)

1. Чому українська освіта не «вчить»?
2. Як в країнах ЄС балансують освіту та ринок праці.
3. Середньостатистичний педагог відучився від креативності
4. До питання легалізації вживання наркотиків
5. Контроль зброї в Україні: за і проти
6. Муштрувати не можна навчати

7. Чи варто вживати наркотики
8. Батьки, діти та порозуміння
9. Комп'ютеризація освіти
10. Дресс-код на роботі

Загальні теми усного повідомлення за мовленнєвою ситуацією
Overall topics to touch upon and develop in communication situations

1. A Professional Teacher; Guidelines to professionalism
2. The rules of classroom management
3. Issues in education
4. Beyond the classroom. How to raise a moral child? How much freedom should children have?
5. If you win the lottery, what is the first thing you would do? Drug control; Drugs in sports
6. School clubs (What unique school clubs are there? Which club are you in? Why did you choose that club?)
7. Holidays (What is your favorite holiday? What type of food do you eat on specific holidays?)
8. Punctuality (How often are friends late? How about buses and trains? Is it rude being late?)
9. Food and health (What is a typical meal? How healthy is it? Are gyms becoming more popular?)
10. If you could change the past, would you do it?
11. If you could make a movie, which celebrity would you pick as yourself?
12. Jobs (What jobs exist? Is it easy to get a job after graduation? Is it easy to find a job now?)
13. Pop culture (Who are pop culture icons in your home country?)
14. Video games (Do you play video games? What types of video games are popular?)
15. Parenting and punishment (What kind of punishment have you received at school or home? Do you believe in physical punishment?)

Теорія та практика творчого письма та художнього перекладу

Теоретичні питання

1. Творча свобода письменника як ідеал і як літературний факт
2. «Творча несвобода» читача: як зацікавити цільову аудиторію та означити «межі інтерпретації»
3. Літературна творчість та літературна критика в епоху цифрових технологій
4. Сучасне розуміння літературної творчості. Фікшн та нон-фікшн.
5. Жанри фікшн: як написати оповідання, новелу, літературну казку?
Жанри нон-фікшн: як написати нарис?

6. Поетична творчість та поетичний переклад: як навчитися писати вірші?
7. Загальні проблеми художнього перекладу
8. Види художніх перекладів залежно від цільової аудиторії.
9. Проблема «адекватного» перекладу.
10. Сучасні перекладацькі школи в Україні: «школа Лукаша» і «школа Кочура».
11. Самоаналіз перекладацької діяльності слухачів курсу.
12. Поетичний переклад як вид художнього перекладу та його особливості
13. «Перекладач у прозі – раб, перекладач у віршах – суперник»
14. Проблеми поетичного перекладу з англійської та на англійську.
15. Самоаналіз поетичного (в т. ч. перекладацького) доробку слухачів курсу.

Практичні питання

Останнє питання передбачає виконання перекладу запропонованого уривку художнього тексту та коментар до свого перекладу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ СТУДЕНТІВ

Відповідь студента-випускника на питання екзаменаційного білета слугує підтвердженням або в тій чи іншій мірі коректировою у визначенні кінцевої оцінки успішності оволодіння ним фаховими дисциплінами.

Оцінка «відмінно» виставляється студенту-випускнику за відповідь, в якій виявлено: досконале володіння провідними теоретичними положеннями, посилення на першоджерела самостійне і обґрунтоване формулювання висновків, вибір з альтернативних можливих підходів оптимального варіанту у вирішенні практичних завдань, вільне включення у співбесіду, свідоме і обґрунтоване відстоювання власної позиції з приводу тієї чи іншої проблемної ситуації, оволодіння культурою мови, культурою спілкування.

Оцінка «добре» може бути виставленою у випадках, якщо при загальній освіченості в теорії і практиці фахових дисциплін, студент-випускник значною мірою посилається на основний підручник, тобто не виявляє прагнення до поширення діапазону вивчення навчальної дисципліни. Крім того, оцінка на бал може бути зниженою, якщо на одне з питань студентом дана неповна відповідь, або припущена незначна помилка, яка не порушує загальної логіки розкриття проблеми.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту-випускнику за відповідь, в якій подане стисле розкриття того чи іншого питання, або припущена значна кількість помилок у розв'язанні теоретичних чи практичних завдань і, як наслідок, відповідь потребує додаткових питань. Оцінка відповіді може бути зниженою до зазначеного рівня за умов, якщо студент-випускник не в достатній мірі володіє культурою мови і культурою спілкування, у відповіді виявляється непослідовність розкриття питання, але при умові загальної орієнтації в його суті.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту-випускнику за відповідь, в якій виявлений загальний низький рівень освіченості, тобто ним не розкриті більшість питань, вміщених в екзаменаційному білеті, або запропонованих членами державної комісії.

Крім зазначених оцінок, студенту-випускнику в усній формі може бути висловлена від імені державної комісії подяка за яскраве, логічне і повне розкриття питань і за сумлінне ставлення до обраного фаху і навпаки, – попередження, якщо його відповідь за якістю межує з незадовільною оцінкою.

Роз'яснення з оцінки відповіді з мовної підготовки подано у таблиці:

Оцінка	Лексико-граматичний тест	Усне повідомлення за комунікативною ситуацією	Реферування україномовної статті англійською мовою
відмінно (А 100-90)	Досконале знання лексичного та граматичного матеріалу. Допускається 1-2 мовні помилки.	Глибоке розкриття теми твору або поставленого завдання. Логічна композиційна побудова відповіді. Повне, чітке та послідовне викладання думок і ідей. Вміння аргументувати та ілюструвати свою точку зору. Явність особистої оцінки або коментаря. Широка варіативність у виборі лексичних одиниць та граматичних структур, їх стилістична узгодженість. Дотримання вимог до обсягу письмової роботи.	Повне розуміння матеріалу статті, використання газетних кліше, висловлювання власної думки щодо прочитаного. Завдання виконані з припущенням 1-2 помилок.
добре (В, С 89-75)	Досить добре знання лексичного та граматичного матеріалу. Допускається 3-4 мовні помилки.	Достатньо повне розкриття теми твору або поставленого запитання. Достатньо логічна композиційна побудова відповіді. Достатньо повне, чітке і послідовне викладення думок та ідей. Вміння аргументувати та ілюструвати свою точку зору. Явність особистої оцінки або коментаря. Достатня варіативність у виборі лексичних одиниць та граматичних структур.	Повне розуміння матеріалу статті, використання газетних кліше. Завдання виконані з припущенням 3-4 помилок.
задовільно (D,E 74-60)	Неповне розуміння лексико-граматичного матеріалу. Допускається 4-5 мовні помилки.	Недостатньо повне розкриття теми твору або поставленого запитання. Відсутність послідовності у викладенні матеріалу. Недостатня аргументованість, брак ілюстративного матеріалу. Недостатня варіативність у виборі лексичних одиниць та граматичних структур.	Неповне розуміння матеріалу статті (до 50%). Завдання виконані з припущенням 4-5 помилок.
не задовільно (FХ 59-1)	Нерозуміння лексико-граматичного матеріалу, що спричинило багато лексичних та граматичних помилок.	Не розкрита тема твору або не дана відповідь на поставлене запитання. Значні порушення композиційної побудови відповіді. Відсутність аргументованості та ілюстративного матеріалу.	Нерозуміння матеріалу відео статті (менше 50%), більше 6-7 помилок.

		Відсутність варіативності у виборі лексичних одиниць та граматичних структур.	
--	--	---	--

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – -89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – -59	FX	незадовільно

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Практичний курс другої іноземної мови (англійська)

1. America. Навчальний посібник з країнознавства. / Під ред. О.М.Константинової. Тернопіль: Вид-во Карп'юка. 2000. 162с.
2. Baranovsky L.S., Kozikis D.D. Panorama of Great Britain: Учеб. Пособие. Выш. шк., 1990. 343с.
3. Britania. Част.1. Навчальний посібник з країнознавства /Під ред. О.М.Константинової. Тернопіль: Вид-во Карп'юка. 2000. 90с.
4. Lavery C. Focus on Britain Today. Phoenix: ELT, 1993.
5. M.Danilko. The World of Britain: Britain Today: Навчальний посібник. Кіровоград: РВГ ІЦ КДПУ ім. В.Винниченка, 1999. 156с.
6. The English-Speaking World /укладач М.Россоха. Тернопіль, 1996. 161с.
7. Аракин В. Д. Практический курс английского языка. 4, 5 курсы. – М.: Владос, 1999.
8. Арделян О.В.. Lingual Country Studies: Навчальний посібник для студентів старших курсів, які вивчають англійську мову як спеціальність. Кіровоград: РВВ КДПУ імені Володимира Винниченка, 2005. 148 с.
9. Борисенко И.И, Евтушенко Л.И.. Английский язык в международных документах и дипломатической корреспонденции. – К.: «Логос», 1999. – 416с.
10. Взгляд на Британию. Навчальний посібник до курсу “Країнознавство” та методичні розробки/уклад. О.І.Близнюк, Н.М.Жилко. К., 1999. 128 с.
11. Гапонів А.Б., Возна М.О. Лінгвокраїнознавство. Англomовні країни. Підручник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2005.– 464с.
12. Гужва Т.М. Англійська мова. Розмовні теми у двох частинах. - Харків: Фоліо, 2003.
13. Кармен Д., Хрипун В. USA. A Collection of Readings. Навчально-методичний посібник для студентів. Кіровоград. КДПУ, 2004.
14. Крылова И.П. "Сборник упражнений по грамматике английского языка": Учеб. пособие.- М.: Кн. дом. Университет, 1999. -432с.
15. Определёнова Т.Б. Країнознавство: Великобританія. США. Навч. Посібник з країнознавства для шкіл з поглибл. вивч. англ. мови. Донецьк: Центр підготовки абітурієнтів, 1998. 135 с.
16. Плюхина З. А. "The Way We Communicate". Англичане говорять так. М., 1991. 175 с.
17. По Великобританії = Across Great Britain: Навч. Посібник до курсу Країнознавства/Укл. Н.Ф.Вовченко; К.: Т-во “Знання”, 1997. 63 с.
18. Путівник по Євро. К.: тов “Вірусам”, 2001. 24с.

19. Хрипун В.С. The World of Britain: Britain Today. Навчальний посібник для студентів. / Укл. В.С.Хрипун. Кіровоград: КДПУ, 2004.

20. Хрипун В.С. The World of Britain: History and Culture. Посібник для студентів ВНЗ. Кіровоград: КДПУ, 2004.

21. Хрипун В.С. Світ Британії: історія і культура: Навчальний посібник. Кіровоград, 1999.

Допоміжна

1. Методические указания по разговорной практике по теме: “Crime and punishment” / Сост.: Бессонова О.Л. Мариуполь: МГИ, 1998 г.

2. Бессонова О.Л., Федорова Л.А. Методические указания по чтению газеты для старших курсов РГГУ. М.: Изд-во РГГУ, 1992. 41с.

3. Рябінін Є.В. Методичний посібник “Читаємо пресу англійською мовою” Маріуполь: МДГУ, 2006. 38 с.

4. Brigs David and Dummett Paul. Listening and Speaking, Advanced. Heinemann Publishers (Oxford) Ltd, 1998. 106 p.

5. Driscoll James. Britain. – Oxford Publishing House, 1999. 95 p.

6. Krayon Thomas. Economic consideration. Editor Publishers, 1994. 135p.

7. Nickolson Michael. Parliamentary elections in Britain. London: Foreign and Commonwealth office, 1998. 24p.

8. Norman Susan. Financial English. Изд-во «ИНФРА-М», 1994. 72 с.

9. Vaugham - Rees Michael. In Britain. Изд-во «Титул», 1997. 115с.

10. Dictionary of English language and culture. Addison Wesley Longman Press, 1998. 1568 p.

11. Oxford dictionary of business English. Oxford University Press, 1993. 491 p.

Інформаційні ресурси

1. Daily mail – www.dailymail.co.uk

2. The Daily Telegraph – www.telegraph.co.uk

3. Evening Standard – www.standard.co.uk

4. The Guardian – www.guardian.co.uk

5. The Independent – www.independent.co.uk

6. Herald Tribune – www.iht.com

7. The Observer – www.guardian.co.uk

8. The Sunday Times – www.sunday-times.co.uk

9. The Sydney Morning Herald – www.smh.com.au

10. Forbes – www.forbes.com

11. Newsweek – www.newsweek.com

12. U.S. news – www.usnews.com

13. Cosmopolitan – www.cosmomag.com

14. TV channel “Новый канал” – www.novy.tv
15. TV channel “BBC news” – www.bbc.world.com
16. TV channel “1+1” – www.1plus1.tv
17. Feature film “True Heart”
18. Feature film “Kingdom of Heaven.”
19. Відеоматеріали новин каналів BBC, CNN.

Теорія та практика творчого письма та художнього перекладу

1. Андреев А. Н. Основы теории литературно-художественного творчества: пособие для студентов филол. фак. Минск: БГУ, 2010. 216 с.
2. Білоус П.В. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості: Лекції. Житомир: Рута, 2009. -336 с.
3. Вольф Ю. Школа літературного мастерства. М., 2011.
4. Йогансен Майк. Як зробитися новелістом. *Вибрані твори*. К.: Смолоскип, 2001. С.360-398 URL: <http://gak.com.ua/articles/10>
5. Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. К.: Київський університет, 2003. 448 с.
6. Яланська С. П. Психологія творчості: навчальний посібник. Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2014. 180 с.

Допоміжна

1. Журнал «Соти» <https://burago.com.ua/literaturno-khudozhestvennoe-izdanie/>
2. Кинг С. Как писать книги. М.: АСТ, 2002.

Інформаційні ресурси

Бібліотека Гумер. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Literat/Index_Lit.php
Гоголівська Академія <http://gak.com.ua/>
Клуб Поезії <http://www.poetryclub.com.ua/library.php>
Українській портал поезії <https://www.stihi.in.ua/>

